

M o u d r o s t p s ů

Komentovaná reedice

"Kdybys si někdy chtěl pořídit psa, chtěl bych jezevčíka, protože je legrační," řekl jsi, a ne jednou. Ach kdybys tak chtěl chtít! I ty by ses stal neodolatelně legračním, jako jsou všichni praví druhové jezevčků. Naučil by ses slídit zrána pod kobercem po brýlích a ponožkách a skládat večer na lože své dlouhé končetiny tak, aby neohrožovaly pohodlí suverénního spoluspáče. Venku by ses pak přecho často blamoval marným voláním věčně mizející chlupaté ještěrky, která šmejdí, hrabe, mlčí, štěká, slyší a je hluchá zásadně podle svého.

Znám tvou odbornou zvědavost a důkladnost. Překvapilo by mě, kdybys alespoň příležitostně nestopoval historické tradice vašeho plemene a jejich rozmanité literární a ideové souvislosti. Neušel ti nešťastnou náhodou jeden nepopisovaný článek ve Štěpánkově (+ Tomíčkově) České včele z 24. dubna 1838?

M o u d r o s t p s ů. Anglický časopis The Spectator píše: Roku 1829 obdržel Hamilton, jenž v Caernavonshiru (ve Walesku v Anglicku) statek má, od svého přítele Adringtona pozvání, by k němu do Middlewichu přijel a u něho aspoň čtyry neděle pobyl. Přijav Hamilton pozvání, vydal se se svým miláčkem, psem jezevcem, na cestu. Den po jejich

přijetí do Middlewichu dal se veliký pes, Adringtonovi náležící, do psíka jezevce a nesmírně jej zcuchal. Jezevec, poradiv se s vaňkem, chvátal do Caernavonshiru, které místo přes sto anglických mil vzdálené bylo od Middlewichu. Rodina Hamiltonova se ulekla náramně, spatříc psíka bez pána se vraceti. Druhého dne však zmizeli jezevec a hafan, jenž napodobně Hamiltonovi patřil. Na stopu jim nebylo možno přijíti; až po několika dnech z Waleska psaní přišlo, v kterém Hamilton psal, že hafan a jezevec, přišedše do Middlewichu a do Adringtoně [sic!] psa se davše, jej, než kdo přikročiti mohl, roztrhali.

O relativní věrohodnosti zprávy není důvod pochybovat: 1. Z české strany chyběl k případné mystifikaci motiv. Kdo by plýtvat vlastní fantazií na námět pro národní obrození tak nepopulární a odlehlý? 2. Angličanům - při jejich tradičním zájmu o zvířata a všeobecně vyvinutých kynologických vědomostech - mohl snad The Spectator předložit nadsazenou nebo výjimečnou psí historku, nikdy však nějaký nepravděpodobný výmysl.

Roku 1829 zaběhl tedy Hamiltonův jezevčík v celkovém čase několika dnů až týdnů dvakrát po sobě trať měřící přes sto anglických mil. (1. angl. míle = 1523,9725 m; 200 angl. mil = 304,7945 km.) - I když připustíme možnost určité nepřesnosti pramenů či výpočtů, jde nesporně o epochální vytrvalostní i rychlostní rekord. Kdyby vám (tobě a tvému člověkovodu) snad někdy někdo chtěl upírat

fortel v běžeckých disciplínách, poučte ho, že když chcete, tak umíte, jak to mj. dokazuje rekord z roku 1829.

Jistě sis připomněl Čapkovu prózu Rekord, vydanou v Povídkách z jedné kapsy rovných sto let po tomto památném datu. (Jak ten mladý cihlářský dělník Václav Lysický trefil bezmála šestikilovým buližníkem toho rabiáta Pudila na protějším břehu řeky Sázavy, a bezděky tak překonal světový rekord ve vrhu koulí.) - Člověku se nakonec zdá, že je to spíš vztek než láska, co ty hory přenáší.

Etická a ideologická problematika Moudrosti psů je ovšem daleko složitější a mnohoznačnější. Nebyla (např. ve srovnání s Erbenovou Kyticí) likvidace Adringtonova psa až příliš tvrdou odplatou za prestižní zcuchání, jež prokazatelně nezbavilo Hamiltonova jezevčíka ani života, ani zdraví? A jak hodnotíš onen sugestivní moment smečkové solidarity (mocný hafan poskytne spolehlivou záštitu u-raženému jezevčíkovi) ? Nemohli v něm naši romantičtí předkové zavětřit jakousi analogii s ideou slovanské vzájemnosti?

Ty ses možná s celou Moudrostí psů už dávno vyrovnal, a já ti nosím chrastí do lesa a zdržuji tě dotazy. Promiň.

K v ě t a H o m o l o v á